

L'ARJAU

Informatiu de l'Àrea de Cultura

Sant Feliu de Guíxols

Núm. 36 · novembre '97

"L'Informatiu es renova"

L'ARJAU

L'Arxiu pàg. 3-5

- . Darreres donacions
- . Reproducció de documentació
- . Inauguració de la sala Maria Xifró d'Hernández

El Museu pàg. 6-7

- . Darreres donacions i cessions
- . Tres dies amb el Dr. Eudald Carbonell a Atapuerca
- . Reunió de restauradors d'arreu de l'Estat al Museu
- . Es podrà contemplar la Porta Ferrada des del Museu

El Tema pàg. 8-9

- . L'Arjau
- . La muralla
- . Josep M. Vilà

L'Agenda pàg. 10

Directori pàg. 10

Centre Cultural Monestir pàg. 11-12

- . Inici dels cursos de formació cultural de la Universitat de Girona
- . Exposició de joguines històriques
- . Darreres exposicions
- . L'exposició d'Eduardo Masferré

El Patrimoni pàg. 13-14

- . Testimonis defensius localitzats a la Rambla Vidal
- . Sortida a veure sínies

La Biblioteca pàg. 15-16

- . Novetats
  - . El servei d'Internet a la Biblioteca Pública
-

L'ARJAU

EDICIÓ

Servei de Publicacions
Àrea de Cultura,
Patrimoni i Educació

Junta Tècnica del Museu

REDACCIÓ

Monestir, C/Abadia s/nº.
Tel. 821575 Fax 821574

COORDINACIÓ

Àngel Jiménez

CONSELL DE REDACCIÓ

Francesc Aicart
Silvia Alemany
Jordi Colomeda
David Hernández
Josep Miquel
Néstor Sanchiz.

Disseny Gràfic

Marc Calvet

Impressió

Gràfiques Bigas
c/ Provença, 21
Sant Feliu de Guíxols

Donacions

17.07.1997. Sr. Benet Julià Figueras

- 14 llibres i fotocòpies de matrícula i notes pertanyents al seu pare, Agustí Julià Calvet, dels anys de batxillerat al Col·legi Vidal de Sant Feliu (1898-1901).
- 1 llibret "Setmana Juli Garreta", 1971.
- 1 fulletó "Pedro Caymó y Bascós, diputado de las Constituyentes de 1869".
- 1 fulletó "Exposición F. Galofre Oller", 1940.
- 1 postal d'A. Toldrà Viazo. Camino de Monte Calvario, principi s. XX
- 1 postal carnaval anys 30, sense autor.
- 1 postal de Zerkowitz. Les terrasses del restaurant de S'Agaró, anys 30.
- 1 fotografia de J. Bertran "Solius. Sardanas ballades en lo pati de la casa payral de la familia Vicens...", 1894, Imp. Viader.
- 1 fotografia del cinema Mundial

08. 08.1997. Valentina Escudero

- 11 volums de la col·lecció Anuarios, editada per Difusora Internacional, SA (anys 1966-1977).

30.07.1997. Francesc Bigas

Un lot de llibres per a la Biblioteca auxiliar de l'Arxiu:

- Joseph Calzada Carbó, Violas. Sant Feliu de Guíxols: Estampa Octavi Viader, 1902.
- Miquel Saperas, Breviari d'Amor. Barcelona: Imp. Altés, 1947.
- Jorge Ebers; Las dos hermanas. Sant Feliu de Guíxols: Imprenta Viader, 1922.
- Josep M. Folch i Torres i altres, La Tierra Catalana. Barcelona: Antonio J. Bastinos, 1905.
- J. Marvà, Exercicis de gramàtica catalana. Barcelona: Ed.

I un lot de 19 vol. editats per Alamcenes Generales del Papel entre 1969-1992.

29.08.1997. Joaquim Ballés, Maria Jané (Sant Mori)

Adreça: Serres de la Creu, Afores, Sant Mori

- Enric Bosch Viola, Exaltacions i paisatges. Poesies anys 1906-1926. Barcelona: Llibreria Catalònia, 1926.
- Juli Garreta, Griselda. Sardana llarga pera piano. Sant Feliu de Guíxols: Foment de la Sardana, sense data. 5 exemplars.
- Juli Garreta, Zaira. La Sardana Popular, any II, núm. 8. 3 exemplars.
- Juli Garreta, La Rondalla. La Sardana Popular, any II, núm. 10. 4 exemplars
- Juli Garreta, La Rosella. Sardana llarga pera piano. St. Feliu de Guíxols: Foment de la Sardana. 6 ex.
- Juli Garreta, Somni gris. Sardana llarga pera piano. St. Feliu de Guíxols: Foment de la Sardana. 6 ex.
- Juli Garreta, Anyorança. Sardana llarga pera piano. . St. Feliu de Guíxols: Foment de la Sardana. 6 ex.
- Juli Garreta, Matinada. Sardana llarga pera piano. . St. Feliu de Guíxols: Foment de la Sardana. 5 ex.
- Juli Garreta, Frisança. . Sardana llarga pera piano. . St. Feliu de Guíxols: Foment de la Sardana. 6 ex.
- Juli Garreta, Somni Dolç. Sardana llarga pera piano. . St. Feliu de Guíxols: Foment de la Sardana. 5 ex.

Centre de Reunió:
CAFÉ DE FRANÇA
Marsella 12 Feliu 1920
Hora de Naber
de 8 h. a 10 h. vespre
Dr. Gu. Joan Balmaña
San Feliu

Molt estimat amic:

Tinc de rebre la teua tarjeta postal de l'Havana anunciant-me la teua sortida per a New York i Espanya. Esper per lo tant que la present te trobara de retorn del teu viatge ple de salut i amb molt de treball.

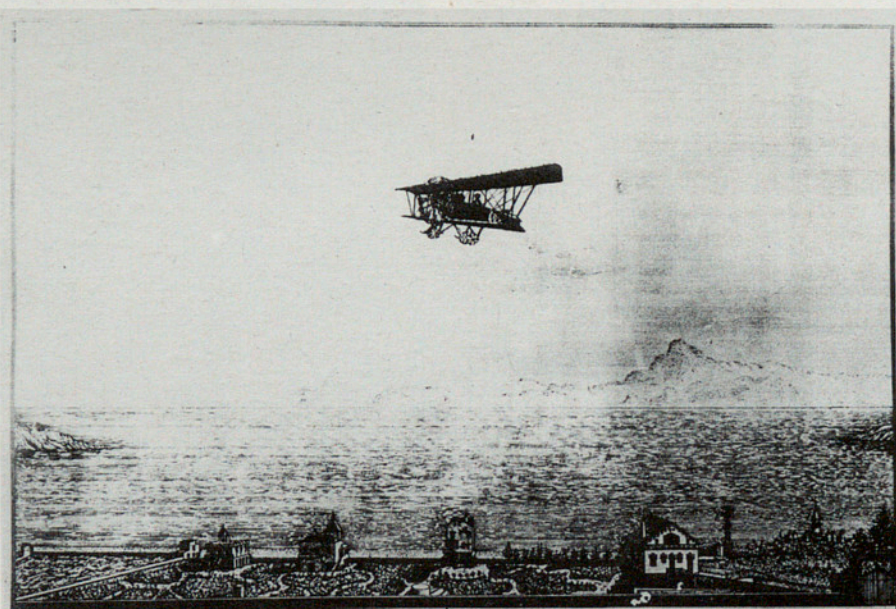
Fa algun dies vancó escrivint a l'Havana per no crec hauris tingut temps de rebre-la.

De no haber-li res de nou me-

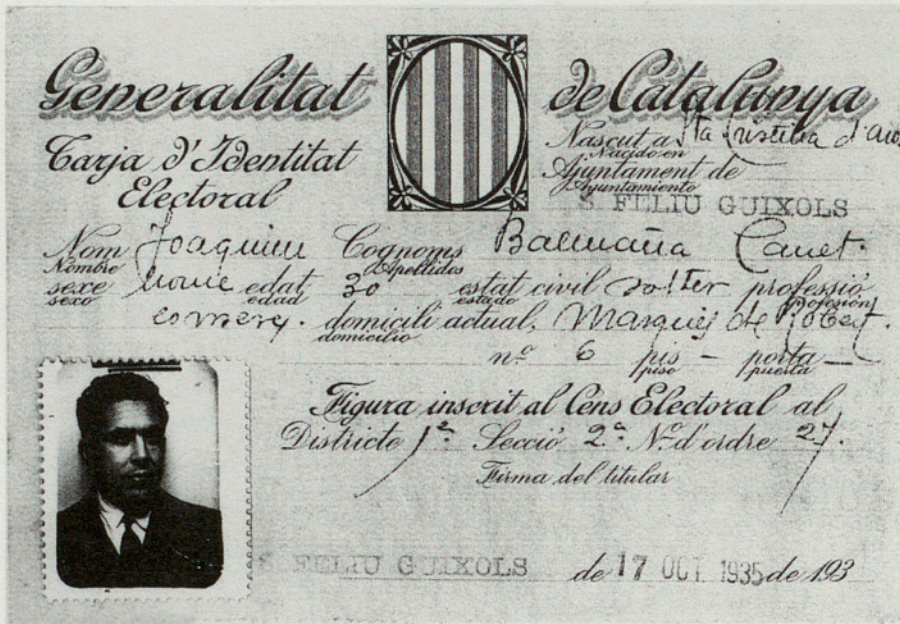
4.9.1997. Lluís Pallí, Antonio Camín

EMPRESAS BALMAÑA

- Rajoleria. Registre de factures, 1924-1936.
- Fàbrica de taps a Santa Cristina d'Aro. Pedro Balmaña Ros Comptabilitat, 1912-1936
- Correspondència, 1879-1935.
- Societat "La Catalana" a l'Havana (Dolços, queviures, taps de suro) Correspondència i escriptura d'ampliació de la societat, 1914-18.

M. DEMAZEL: Primer aviator que ha volado en S. Feliu de Guixols, 8 Diciembre de 1913

- Mina Comes (repartidor Maragall). Comptes, 1934-36 i memòria i prespost 1935.

- Rebuts i contribucions, 1934-38
- Municipalització finca 1936.
- Auxilio Social 1946
- Reclutament Pedro Balmaña Canet, 1916-37
- Orquestra Dazzling Jazz. Contractes d'actuacions i publicitat, 1936-37
- Anotacions encàrrecs escultures Joaquín Balmaña Canet, 1934.
- Llibre d'arrendament de finques, compres, despeses Cinema Sta. Cristina, 1921-32

Fotografies familiars i 1 del bombardeig 6.11.1938
 Programa Nuevo Casino La Constancia, 1920
 Sobres taller R. Mur
 Fulletó: Mossèn Santos Boada...sa Primera Missa..., 1905.
 Recordatoris comunió
 Passaports 'per Europa i l'Havana, carnets electorals 1935, carnet de rector, llibreta Caixa Pensions (1927)

29.9.1997. Yolanda Albertí

Documentació referent a embarcacions (certificacions, altes i baixes) del districte de Sant Feliu de l'Ajudantia Militar de Marina) dels anys 1873-1930, i plànols del port (1 de 1904, editat per J. Casamajó, 3 es-

borranys a llapis i 4 còpies, una d'elles d'un plànol signat per Benito Albertí).

10.10.1997. Jordi Torres i Llopart

- Estudio posible de la rentabilidad de la fábrica de gas de San Feliu de Guixols, 14 de novembre de 1968

14.10.1997. Lluís Pallí

- J. M. Folch Torres, Select Guide. Barcelona- Cataluña- Baleares. Ed. Thomas. Barcelona, 1912.

- D. Brusi ed., Enseñanza de las Ciencias de la Tierra, vol. 4, 1996.
- Terra. revista Catalana de Geografia, Cartografia i Ciències de la Terra. núm. 25, 1995.

25.10.1997. Eduard Clusa Genera

- Fulletó "El President de la Generalitat al Poble de Catalunya" sobre el Consell Nacional Català a França signat per Josep Irla el 1944.
- Reproducció del Generalitat de Catalunya. Butlletí d'Informació, núm. 12, març-abril de 1956

27.10.1997. Yolanda Albertí

- 3 plànols: Puerto de San Feliu de Guixols (1904), Plano General del Puerto (còpia, 1922) i Plano parcial de la propiedad de D.J. Barraquer (manuscrit, 1916).
- 1 fotografia de Juli Garreta
- 1 postal del Salvament
- 2 postals del pont del Ridaura des-trossat per les inundacions, principi de segle.
- 2 postals de Ricard Mur, de l'aviador Demazel, 1907.
- 1 felicitació de nadal en suro de P. Albertí e Hijos
- 4 fulletons d'àpats celebrats per un grup d'amics, 1949-1952.

Reunió al Casal Guixolenc de Barcelona. El 1963. Entre altres, Josep Girona, Joan Torrent, Gaziel, Narcís Masferrer i la Margarida Wirsing (Col.lecció Josep Girona).

28.10.1997. Josep Girona

1 postal tramesa per Juli Garreta i 1 fotografia de Juli Garreta.

11.11.1997. Yolanda Albertí

- El Guixolense, núm. 4, 10 de juliol de 1898.

- Plano del Real Club Marítimo de San Feliu de Guíxols, 30-VII-1919. Arquitecte: Joan Bordàs.

- Narciso Alberty Bosch, Apuntes para la prehistoria de Quisqueya. República Dominicana, 1913.

- Florita. revista para niñas, núm. 186.

- Nuevo Mundo, 1898, núms. 237, 239, 242 i 244.

- 2 abonaments del carrusel J. Miquel de Sant Feliu de Guíxols

- 1 paquet de la Compañía Arrendataria de Tabacos, 1946.

11.11.1997. Maria Cruañas

A través de Lluís Palahí, la Sra. Maria Cruañas ens ha fet donació d'una documentació referent a la causa instruïda contra el seu pare. Enric Cruañas Gispert el 1939 (còpies de la sentència i dels testimonis)

Reproducció de documentació

Jaume Albertí Arxer ha deixat reproduir una escriptura de cessió de Jaume Arxer Rabell a favor de Josep Irla Bosch datada del 1918, perquè passi a formar part del fons documental Josep Irla

Joan Soler ha deixat documentació i fotografies del professor Cassià Costal Marinel.lo

Josep Girona ha deixat reproduir fotografies del Casal Guixolenc de Barcelona, d'una excursió esperantista d'alumnes del col·legi Sant Josep del 1910.

Yolanda Albertí ha deixat reproduir diferents dibuixos i gravats realitzats per Benet Albertí: Recurdo

Histórico de la Puerta Ferrada del Monasterio de benedictinos de San Feliu de Guíxols (1886), Fàbrica Burgell, còpia del gravat s. XVII de la imatge de Sant Feliu, M. Demazel. primer aviador que ha volado en S.Feliu de Guixols, 1913.

Inauguració de la sala Maria Xifró d'Hernández

El passat 10 d'octubre tingué lloc al Monestir un acte amb una rellevància especial per a la nostra ciutat. Maria Xifró, persona molt vinculada a Sant Feliu des de sempre (per una banda familiarment i per altra, per l'amor entusiasta vers Sant Feliu que transmet), llegava a la ciutat el seu fons bibliogràfic de documents i llibres gironins i de Sant Feliu de Guíxols. Aquest fons format per 1.417 volums, revistes, una nodrida col·lecció de goigs i per documents antics varis ja ha pogut ser consultat per molts investigadors i estudiosos des que a partir de l'any 1974 el diposità a la biblioteca, llavors pertanyent a la Fundació La Caixa. Ara

s'ha conficionat una sala on consultar el fons, i així quedar vinculat a la biblioteca auxiliar de l'Arxiu Municipal.

El contingut del fons l'ha anat recopilant Maria Xifró des de les seves residències de Barcelona i de Madrid (cada llibre té tota la seva història al darrere, ens explica) i l'ha dedicat en un homenatge pòstum als seus pares. Però no és una tasca de la qual ja se n'hagi desentès, sinó que des del dipòsit del fons el 1974 i el primer conveni signat amb l'Ajuntament el 1994, ha continuat a la recerca de més exemplars per afegir al fons. Com a mostra, citarem alguns dels autors que formen part d'ell: E.González Hurtebise, R. Patxot, F. Patxot, J. de Chía, S. Albert, M. Vinyas, C. Rahola, J. Pella Forgas, C. Girbal, Gaziel,... com algunes de les col·leccions més destacables: exemplars impresos per Viader, els certàmens de l'Asociación Literaria de Gerona (1872-1900), dels Jochs Florals de Girona (1904-1932),....

Agraïm des d'aquí aquesta donació i ens congratulem d'aquest fons que està al servei dels estudiosos que el vulguin consultar i de l'esforç de recopilació que servirà per a les generacions futures.

Inauguració de la sala el passat 10 d'octubre.

Foto: X. Colomer

Darreres donacions i cessions

Des d'aquesta secció volem fer constar, i agrair molt profundament, les donacions i cessions que molts particulars fan al nostre museu. Sense la seva desinteressada ajuda no seria possible conservar molts elements del nostre patrimoni comú i de la nostra història.

15.10.97. Maria Ciurà

Una agulla de cosir xarxes, un peu de rei de fusta i un element d'un llum de gas.

22.09.97. Família Rocosa

Una col·lecció de sifons de diferents marques i tipus, alguns de Sant Feliu.

18.10.97. Pascual Orengo

Un tinar per a carrar

20.10.97. Gerard Fabregat

Una placa d'habitatge de protecció oficial.

22.10.97. Corchos Sabat (València de Alcántara, Cáceres)

A través de l'empresa guixolenc Buscarons, SA, ens han fet donació d'una excepcional pela de suro de tronc bifurcat de 3,8 m d'alçada.

14.11.97. Manel Montfort

Un càntir de fusta

19.11.97. Família Rodas

Dues camises d'infant amb ornamentacions de calats

28.11.1997. Comercial Metropol, SA

1 grup electrogen compost per 1 motor de gas-oil, 1 dinamo-alternador c/ tensor corretges, 1 dipòsit de gas-oil, 1 quadre de connexió a la xarxa, 1 quadre de control de consum-reostat i diverses eines.

Tres dies amb el dr. Eudald Carbonell a Atapuerca

El servei tècnic del Museu d'Història de la Ciutat de Sant Feliu de Guíxols ha estat present durant tres dies als jaciments arqueològics d'Ibeas de Juarros i Atapuerca, petites poblacions a tocar de Burgos.

Durant les últimes setmanes Atapuerca ha estat notícia i ha generat allaus d'informació en molts mitjans de comunicació. Fins i tot s'ha concedit el Premi Príncep d'Astúries a l'equip que estudia el jaciment.

Eudald Carbonell, de l'Àrea de Prehistòria de la Universitat Rovira i Virgili, Jose Maria Bermudez de Castro, del Departament de Paleobiologia del Museo Nacional de Ciencias Naturales, i Juan Luís Asuaga del Departamento de Paleontología de la Universidad Complutense de Madrid, són co-directors de les intervencions arqueològiques d'Atapuerca.

Un conjunt de 50 persones, totes elles especialitzades en diferents disciplines i estratègicament situades entre una munió de fils i bastides, formen una petita Babel, tant per l'estructuració del treball com per la complexa xarxa metàl·lica de bastides amb els seus corresponents fils. A vegades la parla comuna és l'anglès.

Néstor Sanchiz, Joan Reyné -membres de la Junta Tècnica del Museu- i Ramon Torrubiano, com-

pany d'ambdós, forem atentament rebuts per Eudald Carbonell, accedint, circulant i participant dins tot el recinte de l'excavació.

Amb Carbonell són amics comuns dins l'àmbit del paleolític gironí des de fa molts anys. Aquesta relació ens portà pels anys 70 a fer un dibuix d'un còdol tallat intencionadament. Aquest còdol va ser extret d'una esquerdada amb compactacions fosilitzades de gran interès de l'aleshores no tan coneguda excavació d'Atapuerca. El dibuix es va fer per ésser publicat en un treball científic per tal de confirmar la presència humana en el paleolític inferior a la zona de la Sierra de Atapuerca. Per tant Atapuerca no era un món desconegut per a nosaltres.

Carbonell, amb la seva gran capacitat per abastar-ho tot, enmig d'una gran activitat, ens va oferir la possibilitat, després de tants anys, de dibuixar una altre còdol significatiu dins els paràmetres d'una de les quadrícules de l'excavació. Com suposeu vam experimentar una gran satisfacció per l'oportunitat de dibuixar-lo al peu del canó.

Integrats ja dins l'equip de treball, un capvespre, visitarem el laboratori instal·lat dins les dependències d'una residència de la zona universitària de Burgos.

Durant la nit s'inicien les tasques de classificació, anàlisi, contrast, etc. dels materials més interessants, o més

Atapuerca

Foto: Néstor Sanchiz

Atapuerca

Foto: Néstor Sanchiz

urgents, provinents de les excavacions. Es va aprofitar aquesta visita per tal que l'Eudald Carbonell mostrés el dibuix realitzat per Néstor Sanchiz als científics que treballaven al laboratori, i que el van valorar des dels vessants tècnic, científic i artístic. Fruit d'això, Néstor Sanchiz va assumir la responsabilitat i el compromís d'esdevenir el dibuixant, per encàrrec d'Eudald Carbonell, del material lític més significatiu d'Atapuerca, car s'estan preparant dues monografies per a la prestigiosa revista especialitzada *Journal of Human Evolution*.

El viatge a Atapuerca també va permetre la possibilitat de convidar Carbonell a desplaçar-se a Sant Feliu de Guíxols per donar una conferència per explicar: que és la Sima de los Huesos, i Gran Dolina amb els seus nivells T D?, Què és el que s'ha extret?, Què pot suposar l'anomenat nivell Aurora, amb les restes d'homínid de 800.000. anys del dit Homo Antecesor?

Excursió a Capellades i al castell de Claramunt

Seguint amb les habituals excursions organitzades des del Museu

d'Història, el diumenge 28 de setembre es va realitzar una sortida, amb una nodrida participació d'unes 50 persones, les quals gaudiren d'una interessant visita guiada al Museu Molí Paperer de Capellades i a l'hàbitat prehistòric de l'Abric Romaní, on, a més, ens van fer una demostració de talla de pedra.

Després de dinar ens varem dirigir a la Pobla de Claramunt, on també es va dur a terme una visita comentada al Castell de Claramunt.

Reunió de restauradors d'arreu de l'Estat al Museu

Des del divendres dia 3 i fins el diumenge 5 d'octubre, se celebrà a Sant Feliu de Guíxols, a la Sala Polivalent del C.C. Monestir, la III Reunió Nacional de Restauradores de bienes culturales arqueológicos. Un total de 140 professionals de la restauració arqueològica inscrits, van realitzar un seguit de reunions monogràfiques de treball: 1) Noves tecnologies aplicables a la conservació, 2) L'aigua com a factor físico-químic. La seva actuació conservadora i degradadora, 3) Conservació in situ de

materials constructius, 4) Taula rodona de preparació paleontològica.

Les sessions de treball es van complementar amb sortides als centres d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya i Museu d'Arqueologia de Catalunya de Pedret, i a Ullastret.

A la segona Reunió, celebrada fa dos anys a Albacete, la ciutat de Sant Feliu va ser elegida com a seu de la III Reunió; també, abans de cloure les sessions a Sant Feliu, es va elegir a Santa Pola (Alacant) com a seu de la IV Reunió que s'haurà de celebrar el 1999.

Es podrà contemplar la Porta Ferrada i la Torre del Corn des de les sales del Museu

Aquest mes d'octubre passat finalitzà la rehabilitació del passadís d'accés al cor, a la planta baixa del Monestir. Així queda materialitzat l'acord de la Junta Tècnica del Museu de 7 de març de 1997 al qual ens referíem en l'Informatiu passat per emplaçar l'oficina de la nova Àrea de Desenvolupament Local a l'antiga sala IV del Museu i condicionar aquest passadís com a sala d'exposició permanent del Museu.

Aquesta obra fa possible la visió privilegiada des de l'interior del Museu, a través de dos grans finestrals, de dos elements cabdals del conjunt de l'església: la Torre del Corn i la Porta Ferrada. A més, cal treballar sobre la possibilitat de compartir amb el Bisbat i d'integrar la visita de la Torre del Corn en el conjunt museístic.

Ara més que mai queda patent la idoneïtat de l'edifici del Monestir com a seu definitiva o permanent del Museu d'Història, i la consideració del Museu com element rellevant en la visita al conjunt d'església-Porta Ferrada-Arc de Sant Benet-Monestir, i del Monestir en tant que peça museística i arquitectònica per sí sola. A més de la possibilitat d'explicar in situ el que ha significat el Monestir en la història de Sant Feliu.

L'Arjau

De tant en tant convé aturar-se i revisar amb ulls crític allò que estem fent. És el que hem fet amb l'*Informatiu de l'Arxiu i del Museu* que va començar la seva existència l'any 1989. Era hora, doncs, de donar un cop de mà a la barra del timó -l'arjau- i virar una mica la nau cap al bon gust. Però per què el nom d'arjau a l'informatiu? Senzillament, perquè el nom ens ha agradat. Havíem pensat en substantius molt de casa nostra, com terramaner, galligant, esquilet, es Freu, pi de la Milana, etc. Arjau ens ha sonat més bé. Hem batejat la nostra revista i Marc Calvet n'ha fet el disseny, a fi de fer-lo més presentable i agradable al lector. El rigor de la informació no està pas renyit amb una presentació estèticament correcta.

Una altra novetat d'aquesta nova etapa és la incorporació a l'equip de cultura dels bibliotecaris, ja que la biblioteca ha estat traspassada a l'Ajuntament, a la xarxa de serveis

de cultura. La fusta del nou arjau es veu així renovada i envigorida amb la saba nova i inquieta d'en David i d'en Miki.

Muralla

S'han aprofitat les obres de la rambla Vidal per a obrir unes cates i poder saber exactament per on passava el vall o fossat de les muralles medievals enderrocades a finals del segle XVII. Un cop localitzat, resta la possibilitat de poder-lo veure i ensenyar quan convingués.

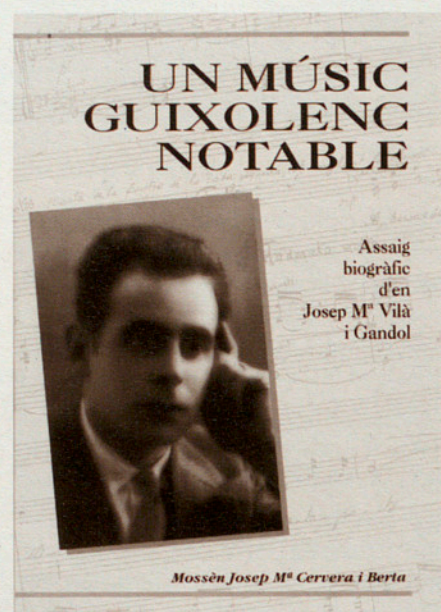
Sembla, doncs, que ha passat aquella època en què qualsevol tros de muralla que apareixia feia nosa, i amb la interessada justificació de «pobres propietaris» -això ens deia un regidor- si no s'enderrocava el pany de muralla i el camí de ronda que hi havia, visibles i sencers encara, a can Roig.

Superada aquella limitada visió del patrimoni -sembla-, fóra bo d'estudiar les possibilitats existents de poder ensenyar tot un llenç de muralla que encara perdura al carrer de la

Notaria. És l'última oportunitat que ens queda.

Josep M. Vilà

Aquest anys es compleix el seixanta aniversari de la mort del músic guixolenc Josep M. Vilà i Gandol (1904-1937). Amb motiu d'aquest record mossèn Josep M. Cervera ha publicat un llibretó, l'assaig biogràfic *Un guixolenc notable*, on resu-

meix les dades més important d'aquell músic que morí tan jove. En Gerard Bussot ja ens n'havia parlat. I el monument de la pujada del Salvament i el carrer de grup Sant Fèlix, dedicat al músic ganxó, ens recorden dia a dia les circumstàncies de la seva mort prematura, a l'hospital de Girona, un mica sol, quan el país es trobava enmig d'aquella terrible guerra civil.

Tanmateix, des de l'Arjau, ens sembla que caldria donar un pas endavant i donar a conèixer la seva obra musical, la seva deixa a la comunitat. Seria interessant -ja que respon a una demanda real- tenir aplegades totes les partitures de Josep M. Vilà, i dipositar-les en un servei públic local, on qualsevol estudiós pogués trobar i estudiar tota l'obra musical que es conserva del músic guixolenc. Aquest -pensem- seria el millor homenatge que se li podria retre. L'autèntic.

L'Arjau

Foto: Jordi Gallego

La Rambla Vidal en una fotografia de J. Bertran de 1882, amb la casa Vilaret a l'esquerra. (Col. Mont-Rojas).

l'agenda

Dissabte 20 de desembre, a les 19.00 h., al Monestir:

Inauguració de l'exposició de joguines històriques de la col·lecció Tomàs Pla.

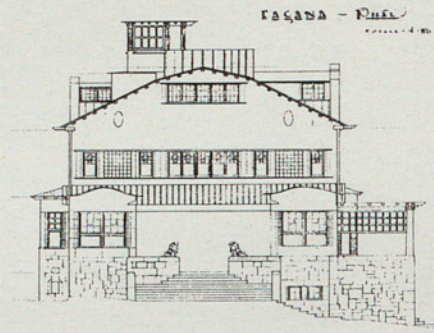
Diumenge 21 de desembre, a les 12,00 h., al Monestir:

Demostració del funcionament de joguines (autòmats) de la col·lecció Tomàs Pla.

Dimarts 23 de desembre, a les 18,00 h.:

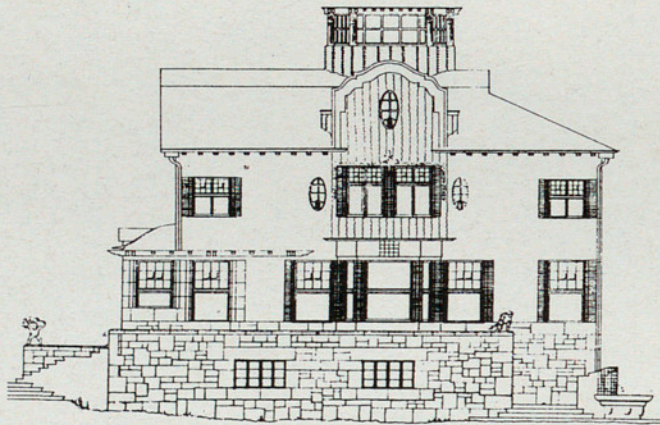
L'Hora del Conte. Contes de nadal, a càrrec de Sílvia Lloveras.

Dimarts 30 de desembre, a les 18,00 h.:

Taller de Fanalets, a càrrec de Sílvia Lloveras.

Dissabte 31 de gener, a les 9,00 h.:
Sortida matinal "Seguint la via del tren" organitzada pel Museu d'Història i els Tallers d'Història.
Itinerari: Museu (sortida) Estació del tren Casa Mainegre Xalet Casas Museu (arribada).

Contes àrabs

Foto: X. Colomer

directori

Servei d'Arxiu

Museu d'Història

Centre Cultural Monestir

c/ Abadia, s/n

Telèfons. (972) 821575 i 822482

Fax. (972) 821574

E-mail: arxiusfg@ddgi.es

Horari d'hivern (de setembre a juny):

Museu d'Història/ Exposicions

Feiners, d'11 a 14 h. i de 17 a 20 h.

Diumenges i festius, d'11 a 14 h.

Dilluns i dies 25/12 i 1/1 tancat.

Festes de Nadal

El Museu romandrà tancat els dies 25 de desembre i 1 de gener de 1998.

Arxiu

De dilluns a dissabte, de 9 a 14 h.

Dimarts i dijous, de 17 a 20 h.

Biblioteca Municipal de Sant Feliu de Guíxols

Sant Llorenç, 13, 1r.

Tel (972) 324057

Fax (972) 326221

17220 SANT FELIU DE GUÍXOLS

E-mail: bibsfg@ddgi.es

Horari:

Matins, de dimarts a dissabte, d'11 a 13,30 h.

Tardes, de dilluns a divendres, de 17 a 20,30 h.

Donació de sang a la Biblioteca

El dissabte 20 de desembre la Biblioteca romandrà tancada amb motiu de la donació de sang que s'hi realitzarà durant tot el dia.

Festes de Nadal

Durant el Nadal, la Biblioteca romandrà tancada els següents dies:

Del dimecres 24 de desembre al diumenge 28 de desembre

El dimecres 31 de desembre i el dijous 1 de gener de 1998

El dilluns 5 i el dimarts 6 de gener de 1998

La resta de dies seguirà l'horari habitual.

Inici dels cursos de formació cultural de la Universitat de Girona

Seguint la línia encetada el curs 96-97, el Centre Cultural Monestir és la seu dels cursos de formació cultural de la Universitat de Girona que tenen validesa acadèmica per als estudiants universitaris com a assignatures de lliure configuració i també són oberts a tots aquells ciutadans que hi estiguin interessats, prèvia formalització de la corresponent matrícula a l'Àrea d'Educació municipal.

Enguany, gràcies a la col·laboració existent entre l'Àrea d'Educació de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols i el Gabinet de Rectorat de la Universitat de Girona s'ha pogut ofertar dos cursos més que el curs 96-97.

El curs 97-98 va iniciar-se el 7 d'octubre amb el curs Aproximació a l'obra de Josep Pla, impartit pel professor Miquel Pairoli. Aquest curs compta amb 45 inscrits (19 estudiants de la UdG i 26 persones interessades en el tema). L'endemà va començar el curs El patrimoni cultural

i el fet turístic a càrrec de la professora Dolors Vidal. Compta amb una inscripció de 47 persones (30 alumnes de la UdG i 17 matriculats a través de l'Ajuntament).

Ambdós cursos, de trenta hores lectives, finalitzaran a les darreries del mes de gener. Pel segon semestre hi ha programats dos cursos més, de trenta hores cadascun:

Taller d'escriptura no literària, a càrrec del professor Lluís Muntada que s'iniciarà el 17 de febrer de 1998. Es tracta d'una introducció pràctica i teòrica a tots els processos de la composició escrita. El curs es farà els dimarts de 19 a 21 h i té una validesa acadèmica de tres crèdits.

Europa: el cinema de la diversitat, començarà el 19 de febrer. Anirà a càrrec del professor Salvador Montalt. El curs és una aproximació a l'entitat del cinema europeu a través d'alguns dels seus autors més importants. Tindrà lloc els dijous de 19 a 22 h i a l'igual que l'anterior té una validesa acadèmica de tres crèdits.

Per a més informació, podeu trucar a l'Àrea d'Educació de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols (telèfons 821575 i 822482) o adreçar-vos-hi, a l'edifici del Monestir (carrer de l'Abadia s/n).

Exposició de joguines històriques

Per al proper 20 de desembre hi ha prevista la inauguració d'una interessant exposició de joguines històriques de la col·lecció Tomàs Pla, una de les més importants de Catalunya.

La col·lecció de Tomàs Pla i Pon, barceloní amb residència a Sant Feliu, està formada per més de 1.000 joguines, la major part d'elles en perfecte estat de conservació i funcionament, de les quals hi ha previst

Joguina de llauana de fabricació espanyola. Payà. Ibi (Alacant) ca.1930. Col·lecció Tomàs Pla.

exposar-ne unes 400 a la sala d'exposicions del Monestir. Bàsicament, el gruix de la mostra està centrat en les emblemàtiques joguines de les firmes espanyoles Payà i Rico d'Ibi (Alacant) i jocs de taula de la casa Borràs de Mataró.

D'entre les moltes joguines que formen la col·lecció cal destacar el cotxe Bugatti, fabricat per Payà entre 1930 i 1948 o la màquina de tren Mastodonte que es comercialitzà als anys vint. De la casa Rico hi podrem veure exposada la màquina Pacífic o un Taf de cinc unitats. També hi podrem admirar un parell d'autòmats alemanys de principis de segle i di-

verses joguines de llauna de firmes alemanyes com Lehmann, Marklin, Bing, ...

L'exposició serà un recorregut pels darrers cent anys de les joguines, especialment pel període comprès entre 1890 i 1960, i estarà oberta fins al 15 de febrer de 1998 amb els següents horaris:

Feiners d'11 a 14 h i de 17 a 20 h.

Diumenges i festius d'11 a 14 h.

Dilluns i dies 25 de desembre i 1 de gener tancat.

Com a activitat complementària, el diumenge 21 de desembre a les 12 del migdia el Sr. Tomàs Pla farà una demostració del funcionament d'algunes de les joguines exposades.

Darreres exposicions

Durant el mes de novembre i una part del mes de desembre s'han exhibit a les sales del Monestir tres exposicions temporals.

La primera d'elles es va inaugu-

rar el 14 de novembre. L'exposició Llegat Galí. Obres d'artistes contemporanis és una mostra itinerant del Consell Comarcal del Baix Empordà de part del fons artístic que el crític d'art Francesc Galí ha llegat a l'Ajuntament de Palamós. Les obres exposades pertanyen a pintors d'indubtable prestigi com Montserrat Gudiol, Josep Ma Subirachs, Félix Revello de Toro etc. Cal significar que dins d'aquest ampli ventall de pintors contemporanis hi figuren obres de dos pintors guixolencs: Alexandre Matas i Joan Raset.

Les dues mostres restants es van obrir al públic el 20 de novembre. Es tracta també de dues exposicions itinerants, relacionades amb la pobresa i el Tercer Món: Los nadies produïda pel Comitè Oscar Romero de Sabadell i Eradicar la pobresa de Justícia Pau. Ambdues mostres, des de diferents vessants, tracten la problemàtica de les desigualtats entre les persones a nivell mundial. Com a acte paral·lel a l'exposició, el dimarts 2 de desembre, el conegut escriptor i polític Ignasi Riera pronuncià una conferència sobre el tema amb el títol Les noves pobreses.

L'exposició Eduardo Masferré un fotògraf català a Filipines admesa a la primera fotogràfica

Des del Centre Cultural Monestir s'està preparant per a la primavera de 1998 una exposició de fotografies d'Eduardo Masferré, fotògraf filipí d'origen guixolenc.

Eduardo Masferré. Poblal Kalinga. Filipines, 1949

Del 20 d'abril al 30 de maig de 1998 se celebra la novena edició de la Primavera Fotogràfica, organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. El fet que l'exposició hagi estat admesa a la Primavera Fotogràfica permetrà que l'exposició tingui una ampla difusió per tot el país i els mitjans de premsa.

Eduardo Masferré és, molt probablement, el fotògraf més important de la història cultural recent de Filipines. Les seves fotografies del món indígena filipí han estat exposades a Manila, Nova York, Washington, Londres etc. i constitueixen un llegat històric d'un gran valor.

A més, no cal oblidar que durant 1998 se celebrarà el centenari de la pèrdua de la colònia espanyola. Amb aquesta exposició pretenen, modestament, reforçar els llaços culturals i afectius de Catalunya i Filipines, país on emigraren molts dels nostres avantpassats.

Testimonis defensius localitzats a la Rambla Vidal

A finals d'octubre, amb motiu de les obres de remodelació de la Rambla Vidal, la Junta Tècnica del Museu va sol·licitar als Serveis Tècnics d'Urbanisme la possibilitat de fer un seguiment i un control constant dels sondeigs per tal de localitzar indicis del sistema defensiu, del qual existeix testimoni documental.

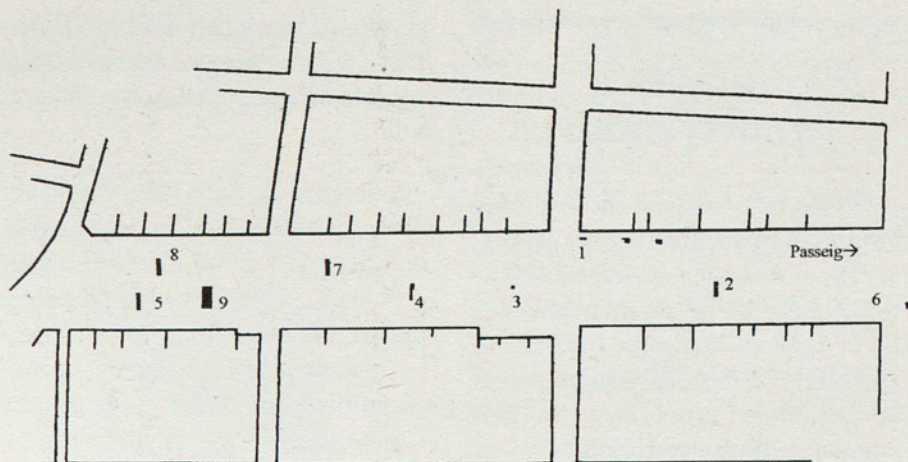
Sempre amb bona disposició per part de l'empresa constructora Agroman, es realitzaren 8 cates, assenyalades en el dibuix, amb els següents resultats:

Punt núm. 1.- Aparegueren restes de fonamentació en fer l'empresa Agroman una de les rases per instal·lar-hi canonades. Pel lloc on aparegueren aquestes restes, es pensà en les peixeteries velles que es trobaven fora muralles.

Punt núm. 2.- Va ser la primera de les cates realitzades per tal de localitzar muralla. S'aprofundí fins a 3 m i amb una amplada de 60 cm. Per sota els 1,5 m es ple de carreus d'enferroc desordenat i sense compactar.

Punt núm. 3.

Punt núm. 3.- La cata s'aprofundí fins a 3,3 m; a partir de 3 m sorgeix un talús (escarpra) ben carejat i cimentat. Ignorem a quina fondària es troba el seu assentament.

Punt núm. 4.- S'aprofundí fins a 2,8 m amb les mateixes característiques de talús que el sector 3.

Punt núm. 5.- S'aprofundí fins a 3,3 m. Grans pedres soltes sorgien del fons i a diferència del punt núm. 2 no apareixien gaires restes de morter. Els laterals de la rasa es desmoronaven per la poca consistència de sorres netes. No es localitzà talús.

Punt núm. 6.- Un mur d'aparença consistent fou obert per tal de passar-hi una canonada; aquest fet ens féu adonar que als laterals de la rasa es podia endevinar la silueta del mur. Aquest té una estructura similar al dels punts núm. 3 i 4. La superfície d'inclinació mira cap a ponent i el traçat és amb lleugera inclinació cap a N-S a diferència de l'alineació del Passeig. El mur del costat de les façanes de mar és desigual.

Punt núm. 7.- Sondeig per tal de localitzar el possible mur que evidenciés un vall d'inundació amb murs paral·lels. S'aprofundí a 2,5 m amb resultats negatius.

Punt núm. 8.- S'aprofundí fins a 2,6 m amb resultats igualment negatius. A nivell de 2,6 m sortien sorres netes.

Punt núm. 9.- S'aprofundí fins a 3,8 m on es localitzà altra vegada el talús d'identiques característiques com en els punts 3,4 i 6. En aquesta ocasió s'eixamplà la cata per tal d'evidenciar més la potència dels murs. Les referències són les següents: 3,8 m de fons de parament ben construït i amb inclinació cap al centre de la Rambla, gruix molt irregular de la base superior (retallada) que varia de 40 a 80 cm, i el parament que dona pel costat de les façanes és completament irregular com és el cas del punt 6; per darrere d'aquest parament surten sorres molt netes.

Coneixem, doncs, més dades sobre el sistema defensiu que hi hagué a la nostra ciutat.

Sortida a veure sínies

El passat dissabte 8 de novembre ens trobàrem un grup d'unes 30 persones per fer la ruta anomenada "Sortida a veure sínies", emmarcada dins les sortides matinals que organitzem els Tallers d'Història conjuntament amb el Museu sota el lema de "Coneguem el nostre patrimoni".

Des del Monestir, ens dirigírem cap a la zona de la riera de les Comes, a l'anomenada Horta d'En Palahí, al costat del carrer dels Enamorats, actualment utilitzada com a aparcament. Allà hi ha el cobert d'un antiga sínia de la

qual encara es conserva la roda de fusta. Moltes d'aquestes màquines arcaiques d'eivar aigua han anat desapareixent durant els darrers cinquanta anys. Estes abans per tot allà on hi havia horts de regadiu, han estat suplantades per bombes hidràuliques, per molins, o almenys per formes modernitzades de la mateixa sínia. Aquesta en la seva forma autèntica és completament de fusta; poques se'n veuen ja que ho

siguin. Algunes han estat modernitzades a base de rodes i eixos de ferro, i de cadena en comptes de catúfols

Al terme de Sant Feliu coneixem diversos sistemes d'extreure aigua dels pous. Les sínies n'eren un d'ells, i n'hi havia de diferents tipus. En les masos que coneixem de dins el terme guixolenc el sistema més comú era mitjançant bombatge per pistons i èmbol; podien ser un, dos o tres. A la sínia de l'Horta d'En Palahí, els rodets dentats ho eren amb fusta i s'engranaven entre ells mitjançant barretes de fusta dura.

Al Pla de Sant Pol, les sínies que hem conegut eren de base assolada i l'extracció de l'aigua es feia per cadena sens fi i atuells metàl·lics fent la funció dels antics catúfols de terrissa (d'aquests en tenim restes al

Museu).

Fins fa poc encara podíem trobar sínies al desaparegut Mas Xiribit (al costat de l'estació) i al Pla de Sant Pol, i encara es conserva alguna part d'elles a l'Horta d'En Palahí, al Mas Robert (Mascanada) i al Molí d'En Blanch.

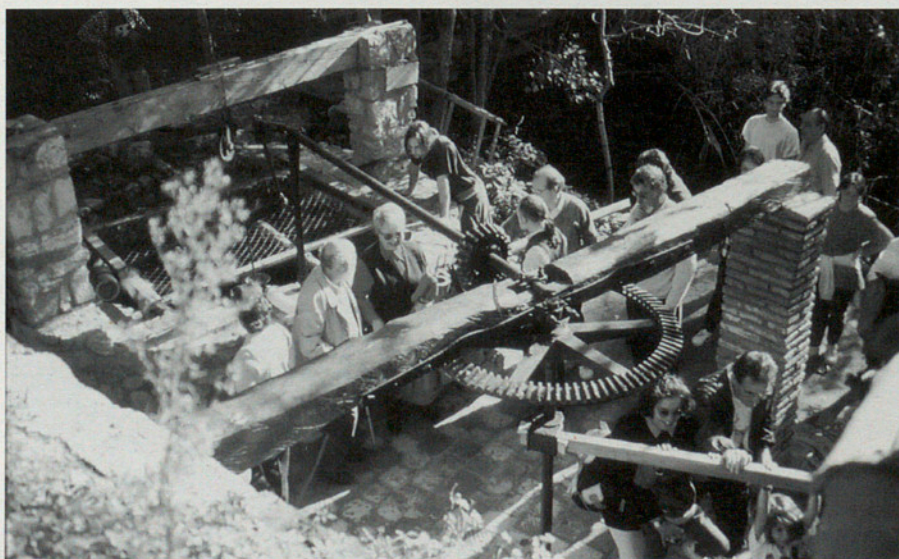
Fins fa poc encara podíem trobar sínies al desaparegut Mas Xiribit i al Pla de Sant Pol

Una primera aturada al Molí d'En Blanch.

Seguint l'excursió, ens vàrem apropar al Molí d'En Blanch a través de la filera d'hortos del costat de la riera de Sant Amanç. La casa consta de diferents parts, una més antiga que es podria datar del s. XVIII, i la part de les arcades, del segle passat. A la part del darrere de la casa, es pot observar el que era l'era i el terreny en forma de conca on s'anava recollint i embassant l'aigua, per llavors passar per sota de la casa-molí. A la part del davant de la casa, un cop traspassada l'esplanada de l'entrada, trobem un cobert on encara es conserva la roda i l'eix de ferro, així com els tres pistons, les tuberíes de coure i els safareigs.

Després enfilàrem cap a la zona alta de la riera de Sant Amanç per anar a veure una sínia muntada aprofitant peces recuperades i avent realitzat expressament les peces que mancaven. Arribàrem doncs a la finca Batlle on en d'altres Informatius hem relatat altres activitats que s'hi han fet (la carbonera, segar). I poguérem contemplar el funcionament de la sínia. I agrair l'entusiasme i el treball de Joan Batlle i dels seus companys. A més de la gran benvinguda que ens oferiren.

Fent funcionar la sínia a la finca Batlle.

Novetats

LITERATURA

Novel·la

ABÉCASSIS, Eliette. Qumran
 BARBY, Jean-Dominique. L'escalfandre i la papallona
 BARICCO, Alessandro. Seda
 CLARKE, Arthur C. 3001, l'odissea final
 FORSTER, E.M. Un món sense àngels
 GAARDER, Jostein. Vita brevis
 LEVI, Primo. La treva
 MATUTINA, Stella. Amor congelat
 MAYLE, Peter. Una vida de gos
 PUJOL, Josep. L'estratègia del cucut
 SOLER, Toni. Els mals moments
 UHLMAN, Fred. El retorn

Novel·la negra

CHANDLER, Raymond. Vent roig
 CROSS, Amanda. El cas James Joyce
 DALY, Carroll John. La mà amagada
 FLEMING, Ian. James Bond: Dr. No
 James Bond: Goldfinger
 HUGHES, Dorothy B. En un lloc solitari
 KAMINSKY, Stuart M. Fora de combat
 WILLIAMS, Charles. El bikini de diamants

Teatre

BELBEL, Sergi. Sóc lletja
 COMADIRA, Narcís. El dia dels morts
 KUSHNER, Tony. Àngels a Amèrica

Poesia

AUDEN, Wystan Hugh. Digue'm la veritat sobre l'amor

BROSSA, Joan. La clau a la boca
 GIMFERRER, Pere. Mascarada
 PALOL, Miquel de. Gralles al galliner
 El sol i la mort

DICCIONARIS I ENCICLOPÈDIES

Diccionari de llatinismes i expressions clàssiques
 Diccionari de neologismes
 Diccionari de plantes de jardí
 Diccionari de refranys: català-castellà ; castellà-català
 Enciclopedia Salvat Universal
 Historia de la música pop

TEMES DIVERSOS

Biografies
 MANENT, Albert. Josep Carner
 MORTON, Andrew. Diana: tota la veritat
 Cuina
 MONTIGNAC, Michel. Conserva't jove, menjant més bé
 FÀBREGA, Jaume. La cuina de Josep Pla
 El llibre del peix
 Parapsicologia
 BLAT, Gemma. Les rodes del Zodíac
 PERRIER, Marc. Quiromancia: el porvenir en las manos

Salut

GUIA per a l'acompanyament pastoral de persones amb VIH

MIRAVITLLES, Marc. Respirar a ple pulmó: com prevenir problemes respiratoris
 MORÓN, Maria. Superar las adicciones
 RODRÍGUEZ, Ferran. Exercici i salut: com mantenir-se en forma amb l'exercici físic
 SONTAG, Susan. La malaltia com a metàfora
 VALLS-LLOBET, Carme. Créixer feliç

Altres

ESADE. Com crear una empresa
 MESTRE, Jesús. Atlas de la transició
 Atlas dels càtars
 PÉREZ, Mario. Masoneria: una introducció al tema
 PERNAU, Gabriel. A la Xina amb bicicleta

LLIBRES SOBRE SANT FELIU

A peu pel Baix Empordà: 15 itineraris entre garbí i tramuntana
 ARBONÈS, Jordi. L'Empordà, terra de pas
 CULLELL-RAMIS, Josep. Una vila del nou-cents: Sant Feliu de Guíxols
 MARQUÈS, Teresa. Passejades per la Costa Brava
 MOLAS, Joaquim. Fragments de memòria
 PALLÍ, Lluís. Itinerari geològic del Camí de Ronda de S'Agaró
 PUIGVERD, Antoni. L'Empordà: llibre de meravelles
 TABBS, Anthony. Aquell cas del carrer Hospital...
 El Costa Brava Exprés
 L'enigmàtic cas de l'Almadrava
 La mort del senyor Pedrosa
 TORRES, Estanislau. A peu i arran d'onades: de Sant Feliu de Guíxols al cap de Sant Sebastià

El servei d'Internet a la Biblioteca Pública

Des de fa unes setmanes, la Biblioteca Municipal disposa de Servei

d'Internet a disposició de qualsevol usuari. El preu per una hora és de 300 ptes. (150 ptes. mitja hora). Amb aquest nou servei pretenem posar a l'abast de qualsevol persona tots els recursos (i tot l'oci, també) que pot oferir la xarxa. Ara bé, el que primer cal tenir en compte, abans de venir a connectar-se a Internet (sobre tot si és la primera vegada), és què s'hi vol buscar. Avui us donarem uns quants consells bàsics sobre la recerca d'informació a la xarxa per aprofitar la sessió:

- si veniu només per conèixer què és això d'Internet, per veure-ho i "navegar" (moure's d'una informació a una altra a través de la xarxa) una mica:

És bo que dueu una llista amb alguns temes concrets que us interessin. P. ex., si us agrada la música, porteu els noms de diferents grups o cantants. Buscar d'aquesta manera és possible per què hi ha empreses que s'han dedicat a agrupar part de la informació que es pot trobar a la xarxa per temes, i han creat el que se'n diuen normalment "buscadors" (planes d'informació d'Internet que et permeten buscar, dins mateix d'Internet, moltes altres informacions). Però també podeu portar adreces d'Internet que hagueu vist en algun lloc o que us hagin donat; una adreça acostuma a començar, habitualment, de la forma següent:

<http://www>.

Després de les tres w hi ha un seguit de paraules que indiquen la direcció concreta de la informació que voleu buscar (p. ex., l'adreça electrònica del diari Avui és <http://www.avui.es>)

- si esteu buscant alguna informació sobre un tema en concret (ja sigui per qüestions laborals, d'estudis, o simplement per oci):

El que heu de pensar primer de tot és si Internet és el millor lloc per

buscar-ho o podeu solucionar la vostra necessitat d'informació per una altra banda. Internet no és LA resposta: no és l'única via on trobar informació, i no sempre serà el lloc més adequat (cal saber què busques i on és més fàcil i ràpid d'aconseguir-ho). Fora de la xarxa hi ha un món "real" que també ens pot oferir moltes respostes: per saber qui era Salvador Espriu, millor que et dirigeixis a una enciclopèdia o una història de la literatura; per consultar el diari del dia, probablement et serà més agradable llegir-lo en paper i poder-te'l emportar al bar mentre esmorzes (emportar-se l'ordinador és més complicat); pot ser, això sí, que t'interessi una foto en concret d'aquell diari per posar-la en un treball que estàs fent a

l'ordinador. Tot depèn, doncs, de les necessitats que tinguem cadascú de nosaltres en un mo-

ment determinat, i de les possibilitats d'accedir a la informació.

- heu de portar el tema el més concretat possible (la quantitat d'informació que es pot arribar a trobar és brutal) i tenir clar per a què ho voleu. Penseu també que molta de la informació que es pot trobar està en anglès, o sigui que està bé que porteu el tema també concretat en anglès.

- a vegades Internet és lent: depèn no només de la potència de l'ordinador, sinó de les connexions amb els proveïdors (són les empreses que et permeten connectar-te i que et donen l'alta en el servei d'Internet; en el nostre cas, el proveïdor és la Diputació de Girona), de l'hora del dia (hi ha moments en què les línies estan més saturades). És, doncs, millor al matí o al vespre cap al tard, tenint en compte que els EEUU és on hi ha més persones connectades i el seu horari laboral coincideix amb la nostra tarda. És bo no posar-se nerviós,

i a vegades val més plegar i posar-s'hi un altre dia abans d'estar perdent el temps.

Si us interessa el tema d'Internet, a la Biblioteca trobareu els següents llibres:

(NOVETAT) BARÓ, Jaume. Internet: manual d'ús (1997)

CORNELLÀ, A. Les autopistes de la informació (1996)

Directorio Internet (1996)

Guía práctica para usuarios de Internet (1996)

I també revistes, que rebem des d'abril de 1997 (els números endarrerits us els podeu endur a casa en préstec). Us en donem el títol i entre parèntesis l'editorial, la periodicitat i si en tenen, la seva adreça d'Internet:

Web: la revista de los usuarios de Internet (Mundo Revistas; mensual; <http://www.revistaweb.com>)

Iworld (suplement de la revista PcWorld; mensual; <http://www.idg.es/iworld>)

Hi ha altres revistes interessants que podeu trobar als quioscs i llibreries:

Internet (IDG Communications; trimestral)

.net Conexión: la cultura Internet (Zinco Multimedia; mensual; <http://www.wsite.es/net>)

Netmaní@: la revista práctica para usuarios de Internet (Hobby Press; mensual) Super Net Magazine (Abeto; mensual; <http://www.skios.es/supernet>)

Tenim també bibliografia sobre el tema i informació sobre proveïdors d'Internet (preus, serveis). Per últim, us oferim adreces que podreu trobar a Internet mateix i que parlen sobre la xarxa:

<http://www.isoc.org> (en anglès)

<http://www.ncsa.uiuc.edu/SDG/Software/Mosaic/StartingPoints> (en anglès)

<http://www.uco.es/cccglosario/glosario.htm> (glossari en castellà de termes d'Internet)

Internet no és LA resposta